

C. K. Državno Odyjetništvo u Šibeniku
I. R. Procura di Stato in Sebenico

Stiglo dne 6. 11. 08 sat pod.
Pervenuto 6. 11. 08 ma. Hant. md.

God. I.

MAKARSKA, u subotu 7. studenoga 1908.

Eserepl. rubr. Alleg.

GRADSKA BIBLIOTEKA
"JURAJ ŠIBIGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK
Br. 21.-22.

Primorski Glas

Izlazi svake subote - Ciena do svrhe tek. godine
K 1.40. - Pojedini broj 6 para. - Plativo i utuživo
u Makarskoj.

Uprava lista nalazi se u Makarskoj,
a uredništvo u Šibeniku.
Izdavač i odgovorni urednik: Ivo Blažević.
Tisak: „Hrvatske Tiskare“ - Šibenik.

Oglasi, zahvale i priobćena po pogodbi. - Ruko-
pisi se ne vraćaju. - Ne biljegovana pisma ne
primaju se.

Izbori u Makarskoj.

Kad ćemo da zborimo o neki-
dašnjim izborima za sabor u Makar-
skoj, neznamo pravo, bi li satiru pi-
sali, ili bi našoj javnosti iznieli vjernu
sliku svih onih izbornih sramota i
ogavnih epizoda, kojima je na žalost
odavna vikla ova naša zlopatnička
raja, a što se je imalo da ponovi u
našem gradu, u kome je **politička
vlast odredila već unapried, da
prodre njezin gojenac i miljenik:
kanonik Ribičić.** Da pravo kažemo,
stid nas je iznositi golotinju nekih mo-
ralnih propalica, ali nas s druge strane
nepristranost i ljubav k istini uprav
siluje, da bez uzla na jeziku odčitamo
svakome u brk junačka djela i zagu-
dimo onako, kako moramo, makar nas
gudalom po prstima sila i nepravica
tukla. Znamo i ter kako, da se sa
iznešenih činjenica ne će zacrveniti ni
kandidat hrv. stranke, a ni njegov
visoki pokrovitelj Županović, jer su
oni već unapried svaki ponos i stid
pogazili, samo da mogu bud kako iz-
plivati.

Rek bi da poslie pripojenja
Herceg-Bosne, nije austrijska birokraci-
ja imala važnijega posla od makar-
skih izbora, jer je **politička vlast zam-
jernim cinizmom napravila pravi
sagrdum, kako se malo pamti.** Ne
znamo po čijoj je naredbi radila ta
vlast, jer je izgledalo da se vrše be-
fehli ratnoga ministra; da se traži
samo pobjeda, pa uz bilo koja sredstva,
uz koju mu drago žrtvu.

Premda je poglavar Županović
odavna uvjeravao o svome nepristra-
nome vladanju, moglo se je ipak slu-
titi, da su to samo medene rieči jed-
noga političkog činovnika, komu je
svako sredstvo sveto, kad ga vodi
žudjenom cilju. Ono svedjerno Ribi-
čičevo metanisanje u kasno i rano
doba u zgradi c. kr. poglavarstva,
ono šaputanje i dogovaranje sa Ba-
ličem, Antičićem, Vrankovićem i osta-
lim „kampionima“ od poštenja i zna-
čaja, dalo je dosta dokaza i čisto go-
vorilo: kako je baš odredjeno pro-
drieti sa Ribičićem, uz bilo koju cieniu.

U sastavu izbornog povjerenstva
naš je poglavar kazao, šta će se iz-
leći, pa je bila suvišna svaka borba,
jer onaki ljudi — o kojima bi naš
pjesnik divno kazao: „drug do

druga, hrdjav do gorega“ —
kadri su, da u času čudosa sa umno-
žavanjem i kidanjem glasova tvore,
a da se za to ne bi ni najmanje zbu-
nili ni zastidili. Nije im bila potreba
da to rade, ali odbivši pravaški glas
trgovca Marka Šimića s bedastog raz-
loga: što je pogriješno upisan pk. Mate,
dok mu je otac živ, kazali su čisto i
bistro: kako su oni na sve spravni,
samo da Ribičić prodre makar s jednim
glasom većine. Svak je u gradu, pa i
članovi komisije, poznavao toga čov-
jeka, pa je bilo neozbiljno, ludo i
pristrano zapeti o jednu tobože for-
malnost, samo da se nategne 81 glas.
Dapače smiešno i glupo bilo je obraz-
loženje člana izborne komisije Rado-
ničića.

I tako sastavljenim povjerenstvom
započeli su izbori. Već za prva dva
sata oblivao je udružene šarenjake
ledeni znoj, ali ne stoga, što su se
bojali gubitka, buduć su oni znali, da
Ribičić „mora izpasti“, kako je to
iskreno kazao na parobrodu jednom
podgorcu hofrat Vuković, dolazeć neki
dan iz Zadra i noseć sa sobom na-
putke, naredbe i prietnje Kapije sv. Si-
muna. Oni se dakle nisu bojali ničesa,
već su se u računima grdno prevarili,
držeć da Klarić ne će imati ni polo-
vicu glasova, pa da im ne će bit po-
treba sa puškom i naperenim bode-
žima zaliećat se med naše redove,
strašit nam birače, ukrcavat naše u
parobrod, da ih samo nestane, izdavati
činovnicima u ime zakona naredbe da
„o d m a h“ idu u izbornu dvoranu, ako
ne će branati posljedice; činiti nesretne
ljude da proti uvjerenju glasuju, a
neke takodjer da pogaze zađanu rieč.
To mogu činiti samo ljudi bez srca i
obraza; ne ćemo im krećati u dušu,
jer znamo, da sn je davno baratali.

Ipak uza sve ove makinacije, uza
vas novac, što se prosoju iz „tajnih
žepova“, uza sve zastrašivanje po-
glavarstvenog tajnika, bizantica Iva-
niševića, uza sve obigravanje raznih
špijuna, te žandara, i njihovoga fa-
moznoga stražmeštra Štuka oko grada,
nije se mogao u prvom izboru natak-
nuti Ribičiću na ruku spravljeni kolač,
buduć nije imao zakonom tražene ve-
ćine, pače bio je za dva glasa ispod
Klarića, koji je imao 78, a Werk 5.

Trebao je uži izbor, da jedan od
dvojice takmaca odnese megdan. Gla-
sovi tako zvanih demokrata i izdišuci
lučki činovnik Mardešić doprineli su
pobjedi Ribičića, ali niese još odlučili,
pošto je kocka istom pala glasovanjem
poglavara Županovića. Vladao je u
dvorani groban muk; sa svake strane
palo je po 80 glasova, a izbornika
više u dvorani nema; svak je držao:
pokužat će se iz nova sreća; ali se
u to bled i drhćući diže sa stolice
c. k. poglavar i tiho izmuca ime kan-
didata, kô da se stidi svojim glasom
zapečatiti svoje djelo, tim darom, tom
jabukom obveseliti svoje čedo. Morao
je naravno na primjetbu Klarića po-
noviti nerazumljivo izuštenu ime kan-
didata, i u tom času Ribičić je — tu
prisutan — crnoj zemlji očima oborio.
Razumili smo dobro zašto je austri-
janski kandidat poniknute glave korio
majku zemlju, što mu je takovu bruku
doživjeti dala, da ga danas na svojim
krilima iznose oni isti ljudi, prot kojim
smo se otrag šest godina jednako
borili.

Bilo kako mu drago, glasom je
c. kr. kotarskoga poglavara završio
izbor, te je kandidat Ribičić proglašen
zastupnikom. Nije nas takova pobjeda
iznenadila, ama nije ni Ribičića, ni
špije, ni svu šarenu družbu obrado-
vala, jer se je na licu izbornog po-
vjerentva, — kazuj poštenu Bare, zna-
čajni Radončiću, junački Pivalo i tužni
Paško — čitala neobična zabrinutost
i sjeta. Radili su, mučili se i natezali,
da pritegnu, a sad iza postignuta cilja,
ne čute nikakva zadovoljstva, već ih
težka kida misô stida! A zašto? Pošten
čovjek lasno će sam sebi odgovor
dati!

Klarić je medjutim sa pristašama
vedra čela i vesela lica ostavio iz-
bornu dvoranu, te ga je na izlazu iz
obćinskog doma izčekala ciela Ma-
karska i kao pravog — ne samo mo-
ralnog, kako se mnogi izâ izgubljene
bitke tješe, — pobjeditelja na ramenih
kući odniela uz neopisivo klicanje
pravaškoj ideji i hrvatskoj domovini,
za koju ne znadu bašibozuci, polici-
joti i oni, što svakoj bakri za zaklopac
služe. Zaludu su žandari i oružani
financijalni stražari naperenih bodeža
preko obale u mraku potiskivali

oduševljenu masu gradjana obojega spola, nisu mogli zapriečiti ovacija ni izkaza upriličenih načelniku Klariću, jer se radost i oduševljenje pošteni gradjanstva nikakvom silom zapriečiti ne da. Narod bi se bio dao sjeći, al je morao slavodobitno svog kandidata i miljenika tim počastiti. Sve su ovo dobro shvatili uortačeni izrodi, pa su se jedan po jedan krišom i nevidišom ulicom se verući i zidova se držeć kući kô pokisle tuke vraćali. Da su se sa Don Nikičina sprovoda svojim kućam vraćali, zaista bi njihova častna lica vedrija i njihov pogled izrazitiji bio, a kamo li kad su se šuljali sa izbornog kreševa, noseć u ruci lovore na bojnoj poljani stečene.

Raduj se, raduj, demokratski miljeniče kanoniče Ribičiću, jer si eto nenadano postao mezimcem one sekte, koja od par godina ruši i obara u prašinu i blato najsvetije kršćanske ideale. Predsjednik izbornog demok. odbora prvi je od demokrata za te put probio, a Trankvilo i Pekić u užem su ti izboru lovorikom pobjede krunili glavu, na kojoj je u debelom mraku svoju svjetlost prosipao dragulj, što ti ga je na junačko i vedro čelo pritisnuo c. k. kot. poglavar, pomoću buneta i bajuneta.

Nek ti je na diku povjerenje onih značajnika, što su vazda telalili, da bi prije za psa nego za popa glasovali; onih odmetnika, što su sa postelje svoje bolesti postolom u sliku bl. Djevice zadimili; što su . . . . . oh, stid nas je govoriti, ali će i to morati na sriedu izaći.

Veseli se, svećeniče, što je cijelo svećenstvo (osim dvaju vajnih kanonika: Jurčevića i Biočića) proti tebi se kô jedan čovjek diglo. U gradu i cijeloj biskupiji bio si od njega jedno-glasno osudjen.

Nek ti je na čast što su za te glasovali 42 plaćenika (koji potežu državnu, pokrajinsku ili obćinsku plaću) 10 demokrata, 20 autonomaša, te najmanje slobodnih Makarana, dok je za Klarića 74 Makarana i 7 poštenih stranaca.

Pronio se bio glas, da se je Ribičić odrekao mandata, što mi nikako

ne vjerujemo, jer onaka vrsta čeljadi ne izpušta lasno ono što jednom pa bilo kako rukama dohvati. To su njegovi prijatelji naumice proturali, nebi li se tako stišala silna napetost i opravdano ogorčenje, što u gradu vlada proti demokratskom zastupniku, koji — neka se i ovo o kat. popu čuje — u demokratskoj štionici večeru zahvalnicu nekidan drži i nazdravlja pobjedi sektara. Šteta da se u tom svečanom trenutku nije desio Alija ili koji drugi član dem. štaba, da zagrlji i dekorira tog novoga kapelana demokratske bande, koji će izdisati, ali ljubavi izkazane ne će ubah zaboraviti, već će haran biti dru. Smodlaci, koji se je živo zauzimao sa Mićom Rismondo (predsjednikom dem. izbornog odbora) da pristaše njihove podupru vladinoga kandidata. To je razvikano rodoljublje demokrata, da proti narodnoj volji podupiru vladine ljude i pomažu narodne izmećare, za koje narod ne će da znade, već ih davno osudio.

Medjutim nikakav nezavisan čovjek, niti ikakav pravaš nije glasovao za Ribičića. Jedina iznimka bio je stari dr. Vranican. Mi smo nastojali da se ovaj čovjek pod svoje stare dane ne obruži; ali je on sve pod noge stavio i glasovao sa c. k. kot. poglavarom za Ribičića, koga je do jučer samo grdio i Klarića najvećma napadao, što je ovaj sa Ribičićem drugovao.

Ovim za danas završujemo, a izniet ćemo još potankosti, koje će razsvietliti još bolje ove glasovite izbore i iznieti javnosti vladanje demokratske sekte, kojoj je jedina utjeha i slavodobice, da će u saboru i ona imati svog zagovornika i to u osobi toli omražena kat. svećenika.

Pravaška pobjeda.

Makarska je bila i do sada pozorištem svakovrstnih izbornih zloporaba i bezsramnih bezakonja, ali izbor, koji no se obavio dneva 28. listopada 1908. za biranje jednoga zastupnika, nadmašio je svojom ogavnošću sve, što se nečistijega zamisliti može. I same glasovite izbore Mrkušića, Vukovića, te one, pri kojima je

Rismondo silom bajuneta načelnikom bio imenovan, ovaj izbor ih je nadkrilio. S jedne strane stoje skupljeni svi neodvisni, značajni i pravi Hrvati, da dadu svoj glas pravaškom kandidatu, a s druge strane uortačeni svakovrstni vladini ljudi, autonomaši, demokrati, i oni, koji nikad nisu imali narodnog ponosa ni čučenja, stoje pripravnji, ne iz osvjedochenja, jer ga nikad nimali nisu, već po zapovjedi, ili iz mržnje i osobnih ciljeva, da glasuju za vladinoga i šarene družbe kandidata. Oboreni očijuh pristupa k izb. žari šarena družba, da glasuje za onoga, koji je danas kamenom smutnje nečuvenih borba i nemira u Makarskoj.

U šarenoj toj družbi nahode se i četiri obćinska činovnika, koji nakon što su zađanu rieč i oni pogazili, kao mnogi drugi, pognute glave jedva izgovaraju ime vajnoga Ribičića, uzdajući se da „pobjedom“ Ribičićevom nadoći će opet ono doba, kad su oni na obćini bili sve, načelnici i gospodari. Stranka prava ipak slavi ne samo moralnu pobjedu, već i realnu, jer odbiti glas trgovca Marka Šimića, da mu je tobože otac umro, dok mu otac živi; te primiti glas polumrtvoga birača — činovnika Mardešića, koji je u dvoranu u bez sviesti bio donešen, te koji nije izustio, niti je mogao izustiti ime kukavnoga kakoniča Ribičića, to su dakle dva glasa nezakonito za Ribičića primljena i po tome pravaški kandidat Klarić zadobio je 81, a šarenjački i vladin kandidat Ribičić 80 glasova. Stranac Radoničić prvi je svoj glas Ribičiću dao, a drugi stranac Županović, dovršio je svojim glasom — Ribičiću podanim — ovaj škandalozni izborni čin. Radoničić Mate, učitelj gradjanske škole, kao predsjednik izbornoga povjerenstva započeo je prvi, a c. i k. kot. poglavar Županović zapečatio je svojim glasom nemoralno ovo djelo, o kojem će Makarani od koljena do koljena kao sramotu daljnjim pokoljenjima pričati, prstom upirati ne samo na tužnoga Ribičića, već i na cijeli onaj tužni zbor, koji se je oko njega okupio.

Poraženi i zasramljeni sakrivaju se šarenjaci i njihov kandidat, a pravaši vedra čela i vesela lica slave i cviećem obasipaju pravaškoga kandidata Klarića. Dan 28. listopada 1908., to je bio dan slave i veselja za makarske pravaše, a za šarenjake i beznačajnike dan sramote i poniženja. Makarska je svečano pošvjedočila, da je njeno

Domovina.

(Predavao puku u Zaostragu Ilija Despot).
(Nastavak).

Mnogogodišnje ljute borbe zasvjedočile su, što je Primorac. Kreševa narodna, kadno nam tudjin gospodovao liepom Dalmacijom a sokô-Primorac, te pod ovom blagoslovljenom gredom tamo od romantične Bačine i vilinskog Vitera, gore pjesnikove, pak uz lomno Biokovo zakročio do borovitih Brela i Baškevode, upijajuć zrake sunčane, a ove mu žare i dušu i srce, te je kô litica biokovska, kô hrid mu rodna uz žalo nakon bure; — kreševa narodna, zulum Bajamontiev Primorcu bilježi slave spomen. Kačić i Despot, Pavlinović i Ivčević, perjanice vaše, s kojim se pravom ponosite, ostavili su vam u baštinu poštenje i ime dično. Ovjekovječiše ovo vilinsko Pri-

morje vjekovnici i besmrtnici naši, pa zar da ih pogrdite?! Uvjerenje dakle o čeličju kandidata neka vam je mjerilo glasovanja. Pa da i ne izadje onaj, za koga ste glasovali, možete bit mirni, da ste svoj glas dali za čovjeka, kojeg je vaše srce i razbor prosudio dostojnim mandata. Eto, kako se koristi domovini.

Ovom prigodom još bih vam nešto na dušu stavio, a to je, da ne mislite baš, da je ono najbolje zastupnik, pod čijim zastupstvom vlada vam zakrpi kakov kraj. Ne ću reć, da zastupnik smije zaboravit na potrebe svojih birača, pače je sveta dužnost zastupnika, da za svoje ljude pita pripomoći. Ali po tomu nemamo mjerit zasluge jednog zastupnika. Na priliku ima ih, koji mogu puno kod ministra, ali znate kako? Za izposlovat narodu kakovu krpicu, oni ti glasuju za vladu u trista drugih, važnijih

prigoda. A vlada ne bud luda, pusti im tu mrvicu, da može imat ne mrvica nego čitavih milijuna. Što je stalo n. pr. vladi bacit Zaostragu za taj blaženi mul, koju tisuću kruna, ako je ona stalna, da će njegov zastupnik sutra za nju glasovat u većim interesima, zasjecajućim u slobodu naroda. A dušmani naši idju za tim, da slobodu izgubi mila nam domovina. Stalo je njima, da se ona ljepša, kad i onako misle, da će oni jednom zavladat liepom našom Dalmacijom i cijelom domovinom, pa čine račun, neka se unapredjuje. Ne držite dakle onog zastupnika najboljim, koji vam kadikat što izbije, i ako, na žalost, ni toga ne vidimo, ma da su nam se kleli i preklinjali; nego onog držimo pravim zastupnikom, čiji značaj i pošten glas, pak djela u saboru svjedoče i jamče, kako on ne će lako za koje kakovu mrvicu prodat slobodu roda svoga, kopat

gradjanstvo listom uz stranku prava, a Klarić ponosno može svijetu kazati: rođeni je moj grad uz mene i uz nikoga drugoga. Sva nečuvana protivnička naprežanja, sva združenja svakovrstnih elemenata, vas vladin pritisak, bajunete i zastrašivanja, sva izdaja razne čeljadi i bezakonja izbornog čina, sve denuncijacije i podle klevete ništa nisu mogli pomoći, da odvrte makarsko gradjanstvo od njihovoga ljubimca Mate Klarića. Kao što se svih ovih dana Marskim gradom ori neprestano klkcanje: Živio Mate Klarić; tako će i u buduće, svaki pravi naš Makaranin ponosno i veselo spominjati ime rodoljuba i značajnika Mate Klarića.

Tko je u Makarskoj pobedio?

Stari ju običaj da propali kandidati i stranke u izbornom kreševu nadjačane, kad ne mogu inako opravdati svog poraza, onda se tješe nekakvom moralnom pobjedom. Mi ne ćemo zanijekati, da se u istinu i takovih pobjeda može dati; najskoli ako se u izborni vrtlog umiešaju prsti političke vlasti; stranka, prot kojoj se diže sila i oštra bajuneta — makar ona brojno dva put bila jača — mora da pada, kô što nam je poznato iz doba pravaških borba od g. 1895 amo. Na taj način predobivena stranka može se zbilja ponositi, može reći: moralna je pobjeda moja.

Mi u Makarskoj imamo i tu zadovoljštinu, a za to nam je najbolje jamstvo porazno raspoloženje naših protivnika, koji se stide svoje pobjede. Da smo moralni dobitnici kaže nam isti c. k. demokratski zastupnik Ribičić, koji je odmah govorio pred učiteljima i na dvoru o odreci; koji se od dana izbora krije i nesmeje da medj ljude izadje; koji još i danas tvrdi da ne će zastupnikom ostati. Nuzgredno kazat ćemo ovdje, da onako biran predstavnik naroda, ne bi se ni najmanje pred poštenim svijetom rehabilitirao tom u ne vrijeme podastrom odrekom, koja je morala slediti još onda, kad se je vidilo šta se radi i kako se većina gradi. Ribičić je vidio i razumio: kakvi su se ljudi za nj zauzeli, pa je kao Ibroat, gradjanin i katolički svećenik ne samo mogao već uprav morao reći: neću, ne trebam takovih glasova; volim sjajno propasti, nego na se navući pizmu svakoga poštenoga Hrvata, gradjanina i katolika. Moguće da

će on do toga i doći; mi to ne želimo; a makar i došao, za nas je taj čovjek pokopan.

Nego ne samo da se ponosimo moralnom pobjedom, koju nam ni protivnici bilo koje dlake u Makarskoj ne poriču, nego je naša i realna pobjeda. Mi pravaši imamo zakonit 81 glas, dok šarena družba ima 80 glasova. Glas trgovca Marka Šimića nama je nezakonito odbiven. U listinama je njegova tvrdka pravilno upisana: „Marko Šimić Matin“, ali je na legitimaciji pogriješno bilo: „pok. Mate“. Dotičnik se je za to obratio na vrijeme političkog vlasti i dobio odgovor, da se na to pri glasovanju paziti neće. I nebi se bilo pazilo, jer je takovih pogriješaka, a i krupnijih, u listinama još bilo, pa se na nje nitko osvrnuo nije. Morala se dakle za Ribičića stvoriti većina, a ne pita se: kako? Trebalo je jedan glas ukinuti, pa Bog te veselio! Da je bila potreba, bilo bi još ukinutih glasova. Nama je dakle taj glas ukraden, i za to smo imali prama računu onako partačno sastavljene izborne komisije 80 glasova a ne, kako je po zakonu 81.

Nu kako je nama nepošteno i nezakonito taj glas odnešen, tako je uortačenim šarenjaci jedan glas nezakonito nadodan, a to je glas lučkog činovnika: Mardessicha (talijanaša). Ovaj je čovjek od više zemana prikovan postelji došao do skončanja. Imalo se srca i obraza da ga u onakom stanju izvuku i na nosiljci uz pratnju poglavarstvenog liečnika Dr. de Franceschi-a i popa Jekića (bila je opravdana bojazan da u putu ne izdahne) donesu u izbornu dvoranu. Na četiri stajališta moralo ga se izalievati žličicom konjaka, a u dvorani ne samo da nije ni vidio ni znao, šta se oko njega zbiva nit je bio kadar da na postavljeni upit odgovara. Njegov je glas „Interpretative“ priključen Ribičićevim glasovima. Neznamo je li u Austriji, odkad postoji ovaj izborni red, igda pao ovakov glas. I najveća bleka zna, da ovaj glas pred zakonom ne vrijedi, tu prama tome proglašeni zastupnik ima 80 a ne 81. Ovo su brojke, koje nek nam c. k. Poglavar, komisija ili koji mu drago pravnik slobodno pobiju.

U ovom izboru i Dr. Smodlaka i njegova sekta dovojnjo pokazaše: koliko imaju smisla i ljubavi za narodnu dobrobit i za tobožnje osvješćenje „maloga puka“. Nema broja Smodlakinih „sramota“ da ne više na

koritaše, a kad tamo ovdje je Smodlaka svoje prirepine prisilio da pomognu c. k. vladi i koritašim uza svu protivnost Dr. Werka. I zbilja „Sloboda“, koja bunca i ćucim rog za sveću daje o izborima u Sinju, Imotskom, Šibeniku, Splitu i drugim krajevima naše pokrajine, nema besjede da pokudi sramotne izbore makarske. Ona o našim izborima mramorkome šuti, ali ne za to, što nebi znala iznieti zanimivih i smiešnih činjenica i očitih bezakonja, već baš za to, što bi tim pljunula u lice svome šefu i onoj duševnoj siročadi, što se na rieči razmeću svačim, a na djelu su izmečari, bezvjerci, šarenjaci, podrživci sistema, ponizne slugu; sve su, samo nisu čestiti ljudi i dobri Hrvati. Eto zašto Smodlakine „Slobode“ muče: stoji im dobro, jer se je i Jozo zauzimao radi svog djeda Rismonda za kandidata c. k. vlade. I to se eto zove demokratsko poštenje i rodoljublje!

Tko ima pravo?

Naši protivnici su vazda govorili, da je stranka prava ništa u Makarskoj i da šarena družba sve imade u svojim rukam. Valja reći pravo, da su u tomu pravi majstori bili, pošto je to ocrnjivalo našu stranku prava u Makarskoj, a ništilo njezina vodju Matu Klariću. Obično su protivnici govorili: A tko će za Klarića? Nitko. Imati će pet šest birača i ništa više.

Ali stranka prava u Makarskoj i njezin vodja nisu račune činili bez oštara. Oni su podpuno bili pouzdani u svoju snagu. Oni su znali, da su Makarani vazda bili pravi rodoljubi, koji bi za svoju domovinu i svoju krv dali, u tomu osvjedočenju i pouzdanju stupili su na izbore.

Pa što je dan izbora pokazao? Gdje je bila Makarska? Na kojoj je strani bio puk makarski? Na pravaškoj strani uz svoga vodju Matu Klarića.

Gdje je stara narodna stranka? Gdje su demokrati, koji su tako bukali i vikali, da sviet plaše? Nema ih. Svi zajedno udruženi nisu mogli iznieti na zastupnički stolac don Niku Ribičića.

Onakoga poraza nije još doživila autonomnaško-demokratska stranka uza sve to što su je bajunete štatile.

Mi smo vazda bili osvjedočeni, da je makarski narod za stranku prava i za njezinoga vodju Matu Klarića, a sad je očito: da smo imali pravo.

grob hrvatskoj neodvisnosti i slavi, a ipak po dužnosti piša za svoje kotare sve što im je potrebito. Ter, ako vam vlada što kadkada pruži, to joj dužnost, pače mnogo viša neg to ona čini, jer smo vidjeli, kako je država dužna skrbiti za državljana; a napokon opet mi to sve plaćamo i to krvavo. Odmah ćete poznat zastupnika. Obećaje li vam s nekom stalnošću: učinit ću vam to, učinit ću vam ovo, ne vjerujte mu, loš je zastupnik, ne birajte ga! Vidite li naprotiv čovjeka, te vam ne hini, neg otvoreno vas uvjeraje, e će nastojat iz petnih žila, da unapredi vaš kotar, vaše mjesto, al ne po taj način, da za kakovu mrvicu žrtvuje milijune i kopa groba slavi i slobodi domovine — takoga zastupnika ljubite! Čovjek je iskren; što na srcu to mu i na jeziku, jest dostojan zastupničkog mandata.

Što je dakle naša domovina? Je li

naša domovina Zaostrog i Primorje jest naš rodni zavičaj, naša uža domovina, dok ciela naš domovina daleko je veća. Domovina naša jest i Bosna i Hercegovina, jest slavna banovina, jest ravna Slavonija i Medjumurje, jest Istra i Dalmacija. Sve je ovo domovina naša. Ali su nas razciepkali, prokletnici, po onoj: divide et impera, (razciepkaj, pa je tvoje sve). Eto učiniše, da je naoseb Dalmacija, naoseb Bosna i Hercegovina, naoseb biedna sirotica Istra. Misle tako bezdušnici, da ćemo se malo-po malo odciepit i odvojiti od svoje mile narodnosti, da ćemo se utopiti u moru tudjinske najezde, ali im utaman. Program velikoga Ante Starčevića, kojeg smo mi svi vjerni sljedbenici, idje za tim, da sve ove zemlje sjedine opet s maticom svojom Hrvatskom, ter da nam samo ban zapovjeda, hrvatski ban zapovjeda, hrvatski ban, a ne ovako kako je danas:

drugi u Bosni, drugi u Dalmaciji, drugi u Istri, drugi u Banovini Hrvatskoj. Mi hoćemo ujedinjenje svih ovih zemalja pod vladavinom hrvatskoga kralja Franje Josipa I. i njegovih zakonitih nasljednika, ali je naše sveto pravo, da vojujemo, neka nam se sjedine razciepkane zemlje. To nam ne može nitko zapriečit, ne može i nesmiije!

Što je dakle domovina naša? Ah, naša je domovina velika, liepa i divna, baš kako pjeva slavni naš pjesnik:

Kud okom segneš svud je dom Hrvata
Oh divan, divan, pravi zemski raj,
A prošlost samo kakva mu je čista
Kô rosa, alem, kano sunca sjaj.

Pa gdje je Hrvat koj' ne ljubi jošte
Oj divan, divan naš hrvatski dom,
Pa gdje je onaj, koji ne bi htio
Da Hrvat bude opet svoj na svom?

**Imenik birača činovnika
koji su glasovali
za vladino-šarenjačkoga kandidata
Ribičića**

Red. br.	IME I PRFZIME	ZVANJE
1	Antunović Ante	c. k. nadčestiar
2	" Nikola	" " umir. car. posl.
3	Balić Marijan	" " školski nadzor.
4	Benzia	" " porez. činov.
5	Bulat Jakov	" " finan. nadpovj.
6	Bonavida	" " umir. žand. straž.
7	Coppi A.	" " umir. žand. straž.
8	Defranceschi dr. F.	" " kot. liečnik
9	Giuppanovich N.	" " kot. poglavar
10	Ivanišević Mihail	" " kot. tajnik.
11	" Miran	" " por. činovnik.
12	Jenčić F.	" " šumski povjer.
13	Juretić N.	" " poglavar. pisar
14	Kalugjera S.	" " pošt. činovnik
15	Mardessich	" " lučki činovnik
16	Mastrović N.	" " porezni činovnik
17	Morović	" " učitelj poljodjel.
18	Novak N.	" " umir. sudb. posl.
19	Panek F.	" " poglavar. povj.
20	Pavlović conte A.	" " sudbeni pristav
21	" Rade	" " pošt. činovnik
22	Pekić Ivan	" " sudbeni oficijal
23	Pojani F.	" " sudbeni pisar
24	Šaula M.	" " domobr. ofic.
25	Ševeljević K.	" " porezni činovnik
26	Schöft F.	" " poglavar. koncep.
27	Schnöpf	" " umir. pošt. činov.
28	Storff I.	" " nadinžinir
29	Staničić P.	" " carinarski činov.
30	Thoman	" " mjerač. oče.
31	Waldhauser	" " sudb. posl.
32	Wünsch	" " šumski vjezb.
33	Vuletić Iv.	" " porezni činovnik
34	Vucetich	" " lučki čuvar

- 34 činovnika državna, aktivna i umirovljena;
3 učitelja: (Fabrio, Martinis i Radoničić);
1 vjeroučitelj: (kanonik Ribičić);
4 obćinska činovnika: (dr. Juraković, tajnik Marinović, pisar Pavlović i čauš Ribarović).

- 42 činovnika državna, pokrajinska i obćinska, od 81 ubrojenih glasova za Ribičića.

Po političkom uvjerenju glasovalo je za Ribičića:

- 20 (dvadeset) autonomaša ili „pravih dalmatinaca“;
10 (deset) demokrata;
3 (tri) Niemca.

P. p. Ovu imenicu iznosimo, jer bezdušni protivnici raznose, da nije toliko činovničkih glasova za Ribičića palo, naime preko polovice, kako su pravaši utvrdili. Imena su ovdje, i svako daljnje razjašnjenje je suvišno. Na bezočnu tvrdnju vladinoga glasila „Smotre Dalmatinske“, koja je utvrdila u brzjavci iz Makarske, da se je kod drugoga glasovanja „hrvatska pučka napredna stranka“ uztešla, tako je držovita, da joj pametara nema. Baš dva birača, naime: Ivanišević Miran i Pekić Ivan, koji su kod prvoga glasovanja za Werka glasovali, glasovali su kod drugoga glasovanja za kanonika Ribičića i odlučili u prilog Ribičiću. Svi dakle demokрати, koji su glasovali u jutro za Ribičića, glasovali su i poslie podne za Ribičića. Suviše dva pomenuta glasovali su za Ribičića, nakon što su u jutro za Werka glasovali.

Ovo je svak vidio i čuo, ipak izvjestitelji vladinoga glasila iz Makarske usudili su se onako bezočno lagati. Pfu!

O raznim pak anekdotima prvo izbora progovoriti ćemo u idućemu „Primorskom Glasu“.

Pobjeda u Makarskoj.

Ah kakva je ono trieska, buka
Ah kakva je ono strašna zuka
Makarska se sva na njojzi nina
Pop njom more vrije sred dubina
Pa glasovi u nebo se dižu
Jednom slavu drugom priekor nižu
Na deleko mali komar bio
Pa zaželi da bi to vidio
I poletí na laganih krili
Na obalu u čas sleti cili
Tu pogleda vidi svieta mnogo
A koji bi izbrojit ga mogoo
Sve se vrzu na obćinu lete
A u njoj se eno sreća plete
Idjem i ja da vidim što rade
Nek gospoda za komara znade
Kad unutra puna kuća svieta
Sve pučani pravaškog poleta
Ima nešto debele gospode
Što bez truda na dušeku gode
I gospodska stranka demokrata
Što no buba i mahnita bata

Uljezo sam al nemožeš proći
I do stola one sreće doći
Naši ljudi dok vidili mene
Odmah svaki po malo se krene
O pustite junačinu staru
Put činite odmah svi komaru
Al gori je upravo na vrati
Stao čovjek Gjovanin poznati
Neće ništa da o tomu čuje
Već se s nekim s njime podruguje
Kad ja vidi što Gjovanin radi
Ja vas sredit svoj badalj povadi
I badnuh ga u debela mesa
A on skoči kao vas od biesa
Još sam druge ja podbojo malo
Malog Gjigja nešto je zapalo
Pa sam onda stupio do vieća
I gledao kakva bit će sreća
Za stolom su sve gospodski ljudi
Jedan glavni koji svima sudi
Sablja mu se po kaldrmi vuče
Pa kad čuo da tu komar zuče
Nije drago to gosparu bilo
Ali šta ćeš tako se zgodilo
Idje sviet i glasuje svaki
Ali nije glas svima jednaki
Sva gospoda na jednoj su strani
A na drugoj strani Makarani
Sa gospodom grdni demokрати
Proti njima pravaši Hrvati
Gonilo se ljuti boj se bio
Dok se Župan silni izpraznio
Ko pritiska pravaš sa svih strana
Za pravaša Matu odabrana
Stog u mucu svoje zove ljude
Neka lete i neka se trude
Vierne sluge znadu njegovu volju
Pa letit im valja za nevolju
Po Makarskoj eno trka stala
Pod bonetim a to nije šala
Nešto došlo, što moralo doći
Mali Marin dao im pomoći
Košto dava Antičiću svomu
Tom značaju gori lgranskomu
Pa kad ni to dosta baš ne bilo
Da bi pučku snagu nadkrililo
Onda mrce donosili tute
Pune kašlja i nevolje ljute
Ah kakov je onaj prizor bio
Onaki se nikad ne pamtio
Na nosilim nosili jadnika
Do njega si vidio liečnika
Jedan pop je škropio mu tielo
Sve zeleno i sve požutjelo
Ljudi svi su krstili se rukom

Domovina naša danas je izranjena. Razciepkali je bezdušnici, razdielili nas u toliko tabora, da lašnje skvrnut mogu sveta naša prava. Glavna dužnost svijuh nas jest, da nastojimo iz petnih žila, e se ove zemlje sjedine u jedno; dužnost nam je ljubiti domovinu. Prva od svih vrlina jest odanost prama domovini, rekao je Napoleon I.

Otrag 100—150 godina, jadni narod u svim zemljama ležao je u golemom neznanju. Bieda ga davila svakoja, pa su neprijatelji s njim kô s marvom postupali. Kad dodju izbori, tužni narod zavarano od svojih krvopija, glasuj za vlastite kopajnike, i tako u saboru bila većina roda izdajica, pa nas razciepkali, prokletnici! Ne samo to, nego još jedno silno zlo, sve nas, o Hrvati, bije; zlo, koje naši otcí, misleć da rade dobro, na rod navališe, a to je: zlokobna nagodba s Madjarima. Po ovoj nagodbi naša braća u ba-

novini svakoje jadaju jade, a svoga hrvatskoga novca, svake godine po toliko milijuna gube. Grabe im ga Magjari i s njima grade sebi željeznice, mostove i što ti ga ja znam. A tko bi sve jade nabrojio, odkad je sklopljena s Magjarima ta kuga — nagodba? Eno i danas. Rauch je nasljednik slavni, hrvatskih banova, kojima ime u viekove sjaje: Zrinovića, Šubića, Berislavića, Horvata, Ljutovića, Jelačića, nego nasljednih roda izdajica, grdnih i ogavnih Khuena Hedervara, eno, rekoh, i danas u bielom Zagrebu. Rauch, zloglasni ban ukumio, da provadja u Hrvatskoj misao magjarsku, da pomagjari milu našu domovinu. Vidite, koliko je zlo nagodba. Da nagodbe nije, ban ne bi smio bit ovaki, jer ga ne bi Magjari u Hrvatsku slali, nego bi ga birao narod. Ali jer su se naši otcí 1861. godine ljuto prevarili, mi danas, sinovi njihovi, plod ove goleme pogriješke grizemo.

No, mi nagodbu možemo srušit lako. Birat zastupnike u sabor, koji su proti njoj, i ona je gotova. Nego, sa svim tim, da je nagodba veliko zlo, od kojeg se većeg pomislit ne može, ima Hrvata, koji se još uvijek zagrijavaju za nju, i tako od godine 1861. ljuto se kreševo vodi: jedni za nagodbu, drugi proti nagodbi. Slavni i neumrlí Ante Starčević digao je prvi svoj orijaški glas proti ovoj kugi najpogubnijoj, najbiesnijoj; rani, braćo, koja raztače odavna ono veelebo i djevičansko tielo matere naše Hrvatske, i Ante Starčević našao je bezbrojne sljedbenike. Mogu vam reć po savjesti, da se svi oni koji su danas za nagodbu, a tih ima na žalost dosta jesu ili hotični izdajnici roda ili nehotični; nu svejedno, ubio me hotice ili nehotice, mene nema. Za to i vi, i ako u Dalmaciji, kad zastupnika birate, pitajte, je li proti nagodbi ili za nju, i to

I u čudu mučali su mukom
 Što se ovo od občine radi
 Zar se groblje sad u njojzi gradi
 Donieii ga i spuščali doli
 Al on rieči svoje nepomoli
 Mjesto njega drugi je rekao
 Za koga bi on živ glasovao
 Idje dobro u knjigu se piše
 Isto kao da on i živ biše
 Tek tako su skupili većinu
 U tom slavnom izbornomu činu
 A Mate se podsmjehiva na nje
 Videć u tom njihvo pokopanje
 Rekao im: o gospodo slavna
 Vake bruke ne vidih odavna
 Nepoštenja od gospodskih ljudi
 Pa bi reko ko da niste ljudi
 Ja ne gubim s tizim vašim činom
 Nego skačem sa još većom cinom
 Narod tvrdje uza me će biti
 Nećete me nikad pridobiti
 Pa su otle izlazili doli
 Al dok Mate na vrata pomoli
 Odmah narod prileti mu bliže
 I na ruke svoje ga podiže
 Pa ga nosi a za veću diku
 I u slavu viču načelniku
 Koji no je soko od pravaša
 Što se diže proti koritaša
 Demokratskoj protiva gamadi
 Što prot Bogu i svom rodu radi
 Mužko žensko i dječica mala
 Sva su složno liepo zapjevala
 Po prozoru sjajne avieće gore
 Pa na svietlu sve se bliešti more
 Veselje je u pravaškom paku
 Al Županu to zadaje muku
 Pa namignu namrštena čela
 A skočila četa nevesela
 Sa bodežim i sa sabljam vitim
 I s oružjem silnim ubojitim
 Lete jadni i razgone ljude
 A komar se namjerio tude
 Pa je reko onoj silnoj četi
 Zašto Župan da nam slavlje šteti.
 A ti tamo grdni demokrati
 Tolomaši i šareni svati
 Mogu stati i šetati mirno
 Ta ovo je nami vrieme pirno
 Al je sila ona bila jaka
 Boj vojevat nije stvarca laka
 Stoga ljudi rastali se kući
 Isto kličuće isto pjevajući
 Al kad bilo utišalo malo
 Onda nešto zrakom zaigralo

Zapjevala biokovka vila
 O Primorje postojbina mila
 Zate znalo u svietu se davno
 Tvoje ime uvijek bilo slavno
 Al danas je mnogo i slavnije
 Slavan barjak pravaški se vije
 Oko njega narod se skupio
 A dušmanin eno raztužio
 Eno Bare, Pivala i Nike
 Dotur Iva stare korenike
 Eno do njih tolomaša starih
 I još s njima gadni konobari
 I su tužni i svi suze liju
 Jer u grdnom sad su oni grihu
 Dignuli se prot hrvatskom puku
 Crv savjesti zadaje im muku
 A Nikica sam u zemlju gleda
 S nje ne diže svoga lica bleda
 Neka tako! Ko dobro ne radi
 Nek u sebi i tuži i jadi
 Ah Smodlaka, o ti lovko pučki
 Kako htio opremit si mučki
 Da bi djeđu svomu pomogao
 Svojoj vojsci zapovied si dao
 A nisi ju ti smio davati
 Jer prodani tim su demokrati
 Nu znali smo mi i prije ovo
 Da su oni spravni na gofovo
 Od dva čanjka i od dvi su zdjele
 Demokrati obe vam presjele
 Oj Primorje moja mila dikó
 Bez razlike malo i veliko
 Bud'te uvijek što ste dosad bili
 Da se nebi nikad zastidili
 Neka sviet vas u napried slavi
 Što vi jeste rodoljubi pravi
 Nek vam barjak uvijek slavan vije
 Ko i prije u našeg don Mihe
 A kad vila ove rieči svrši
 Probudiše primorski se krši
 Vatre pale i plamne svitnjake
 Rad pobjede u Makarskoj take
 Pjevali su a u slavu Mati
 Nek čekaju gadni šarenjaci.

Komar s Biokove.

Iz Imotske krajine.

Veličanstvena pobjeda, koju su izvoj-
 štili svi poštene ljudi imotske krajine t. j.
 stranka prava nad barabam, ostati će na
 vieke u pameti svakoga Imotskoga kraji-
 šnika. Onakove pobjede niti je bilo niti će
 biti — a niti će biti veličanstvenijega po-

vam neka bude mjerilo njegova rodoljublja.
 Rekoh, i ako ste u Dalmaciji, jer na biedu
 veliku našu, kako su nam zemlje razciepkane,
 naši dalmatinski zastupnici ne imadu prava
 da stupe u sabor zagrebački, nego se mo-
 raju mučit do tuđinskog Beča odkle Hrvatsku
 sunce ne grije. Ali Bog će dati i rad našeg
 milog naroda, pa sloga sinova domovine, te
 ćemo se naskoro sjedinit, ter bit opet jedno,
 a kad smo jedno, tko može prot nami?!

U Dalmaciji najbolji sljedbenik velikoga
 Starčevića, jest slavni don Ivan Prodan, da-
 našnji zastupnik zadarskog sveza, pa i vaš
 većinom birani kandidat prošlih izbora za
 carevinsko vieće, proti izabranom Vukoviću.
 Neka vam ne bude žao, Zaostražani, da ste
 vi bez iznimke, kao mal ne cielo naše vi-
 linsko Primorje, svoj glas dali za dičnog don
 Ivu. Ponosite se i dičite se, pa nek izašao
 nije, jer na žalost i kod izobraženih često

zavlada strast i prevare se; to je bio uzrok,
 da vaš kandidat ne izpade. Ali ste vi poka-
 zali, kako se znate oduševit za čovjeka Star-
 čevićeva kova, čovjeka, koji hodi pravcem
 jedino spasavajućim, jedino upravljenim k hr-
 vatskoj slobodi.

Eto što je naša domovina.

Sve one rieke krvi, koje je naš narod
 prolio počam od osmoga do dvanaestoga, za
 slavnoga Ljutovida bana, lavski se boreć prot
 biešnim Francima, pak za Svačića, posljed-
 njega kralja, koji junački, sabljom u ruci po-
 ginu sa šakom vjernih Hrvata svojih i to je
 domovina naša!

Svi oni uzdasi izgubljene krune hrvatske,
 kad je tuđinu kitila glavu, a narod jadni u
 boj srćao, za drugoga ginuo i stradao, za
 drugoga krv prolivao i pitao se očajno: „Gdje
 si hrvatski kralju, gdje si hrvatska kruno“ —
 i to je domovina naša!

gleda, kao što je bio pogled na onu narodnu
 vojsku.

Onaki sklad, onaki red i urednost, to
 je nešto divna i veličanstvena. Imočani i
 krajišnici pokazali su u onoj borbi nešto
 plemenitoga, ali i junačkoga.

Mi ćemo u kratko samo opisati one
 divne časove, kad je hrvatska misao slavila
 svoje slavodobiće u Imotskomu.

Već na 15. prošloga mjeseca narod se
 je zgrnuo iz sve krajine k Imotskomu, a
 neka su samo sela imala doći sutra dan.
 Prama ustanovljenomu rasporedu organizi-
 rane stranke. Pred Imotskim silni puk one
 krajine uredio se u redove. Ciela povorka
 odugljila se je bila preko dva kilometra.
 Pred povorkom stupao je na konju stari ju-
 nak i poštenjak Iko Jerković, a u svojoj
 još snažnoj staračkoj desnici nosio je tro-
 bojni barjak. S jedne i druge strane jezdili
 su na vilovitim konjima Ivan Vucemilović i
 Jure Jerković da odličnomu starini i barjaku
 u njegovim rukama počast čine. Po sriedi
 je stao trumbetaš i trumbetom korak davao
 onoj impozantnoj povorci. A medjuto diple
 su diplile. svirale svirale, a narod radostan
 i oduševljen napred k biralištu stupao.

Imotske propalice i barabe ljuto se
 prepali videći toliki narod i takovo oduše-
 vljenje. Oni se nisu mogli tomu nadati.
 Mislili su jadnici, da se je smrad Smodla-
 kine „Slobode“ primio naroda. Ali oni su
 se ljuto prevarili, jer sve, što je „Sloboda“
 gadila, vas njezin gad vratio se je na obraz
 ljudi oko nje.

Ivo Zelembać bio je ljut kao ris. Iz
 njegovih škiljastih očiju sievao je sami jed.
 Bio je zmija ljutica. Medjutim je dotur
 „Evome“ okrenuo se prama Glavini i molio
 sve svetitelje pa najposlje i svetoga Kedžana,
 da bi im bio u pomoći. Ali onoga dana i
 Kežan oglunuo, pa zaludna bila molitva
 pobožnoga dotura.

Stigle su i barabe na izbore. Sve što
 ih je bilo, to su ih skupili i s koca i s ko-
 nopca. A najviše sa Sviba, nešto sa Aržana
 i sa Studenaca. Nebi ni toga bilo, da po-
 kojni Gregović nije u njima gojio nadu
 kako će dobiti krčme i hotele, spicarije i
 drogarije, i druge kijamete.

Svega je dakle bilo baraba jednog sto
 i pedeset do dvjesta. Nosili su nekakovu
 dasku na sebi, isto kao kalabreži diple. A
 na toj daski upisano je bilo: Birajmo Milu,

Svi oni jadi i biede, koje su davile mili
 rod, kada mu umri slavni Pavao Šubić, a
 sina mu Mladina zasužnji nezahvalni Anžu-
 vinac, kojem je Pavao prodao krunu kra-
 ljevsku; svi oni čemeru ugnjetenoga naroda,
 kad je vapio: Mladene, Mladene, ustani, vodi
 nas, ali uzalud — i to je domovina naša.

(Nastavit će se).

Hrvati i Hrvatices!

pomozite hrv. Istru.

našu diku. Dakle je Mile njihova dika. Eto im ga!

Kad su vodje njihove vidile, da ih nema i da nemogu odoliti onoj poštenoj i dičnoj pravaškoj vojski, onda su stali moliti, da se odustane od borbe. Jesu li benasti? Da pravaši odustanu od borbe i da pušće svoje načelo i svoj obraz pred onim barabam! Pa kada su već vidili, da im nije koristi, onda su sramotno odstupili.

Njihov odstup sa izbornoga mezeva to je bila prava sramota. Bili su pokunjeni i osramoćeni. Osobito barabe iz Lokvičića i sa Studenaca. Jednomu je Studenčaninu ostala kapa na srid crna puta od velike brzine, kojom je bježao. Ne znamo koji je, ali kad doznamo, onda ćemo javiti. Dok su barabe stale bježati, onda vas narod stane zviždati i trubiti im. To je bilo pravo rugo od njih. Onakoga ruga nije Imotski doživio.

Mi smo rekli u posljednjemu našem članku, da je bila pravaška većina od šest stotina, ali mislimo, da smo malo rekli, pošto još nije bio glasovao Imotski, Glavina, Vinjane, Podbablje, Proložac i još neka pravaška mjesta, koja su najviši broj pravaša dali. Ovdje treba iztaknuti kako su se odlikovala naša sva sela, ali osobito Krstafice, Zagvozd, Lovreć, Vinjane, Podbablje i Proložac. Neka je dakle slava onomu narodu, koji je onako uman i svjestan!

Poslie nego su pobjegli barabe sa bojnoga kosova, a s njima i njihov popo, onda se je pravaška vojska uputila preko Imotskoga. Slaviju i pjevanju nije bilo kraja ni konca. Povorka je najposlje došla pred samostan. Tu je dotur Jozo Mladinov držao narodu govor, a zatim Jozo Bilić i jedan umni težak Jović-Kiteša iz Vinjana. Govorili su zanosno i liepo, a narod uzkićen vikao je u slavu kandidatu doturu Jozi Mladinovu.

Tako se je ta veličanstvena borba pravaška dovršila. Ivo Zelembać kriči u Smodlakinoj „Sramoti“ od jeda. Grdi i psuje. Govori o kupovanju glasova. Ne, pravašim nije potreba od kupovanja. To treba barabam. Je li istina ili nije, da je dotur Mile onoga dana primio od dotura Jose hiljadu kruna i to brzojavno?

Viditi ćemo Zelembaća, što će to pisati o vladi, pa ćemo mu kazati, da nebi ni bilo barabaške stranke u Imotskomu, da nije bilo njega i miloga Gregovića sa komesarom Gligom i ostalim, koje smo već toliko spominjali. Krajišnik.

Žalovanje Brkino u Imotskomu.

Što no bješe, što s' dogodilo
Što l' je ono u Imotskom bilo?
Pitao se komar vojevoda
A sve zuiji i nemirno hoda
Pa sreća ga namjeri na Gliga
Koji obnoć nikada ne liga
Nego šeta da bude na ruku
Onom koji čuti kakvu muku
O moj Gliga tada komar reče
Je s' vidio goleme nesreće
Ja sam šeto taman pram djiradi
Vas Imotski u sanku se sladi
Samo nije tvoj premili brko
On najvoli kad je vrieme mrko
Tad radostan vizlasto se krade
A sve gleda da se ne doznade
Sve do sada dobro mu je bilo
Jerbo ništa nije se vidilo
Al noćas je bio hude sreće
Pa to nikad zaboravit neće
Išao je ko i prije vazda
Al napokon začuo ga gazda
I kad bio da će šteti doći
Onaj gazda na njega naskoči
Udari ga lagano i milo
Čelo mu je odmah zakrvilo
On se strese ko bravče zaklano
Il čeljade kad je vinom pjano
Daj prileti o moj Gligo mili
Nu čuješ ga što u krvi cvili
Kad to čuo Gligo od milosti
Poletu mu ježuri uz kosti
Brzo brki svom ranjenu stignu
Pa ga onda na ramena dignu
I nosi ga do bijele kule
A da nebi Imoćanke čule
A onda su zovnuli likara
Onu ranu neka mu izpara
Pa nek onda opranu zašije
Ko da ništa na njem bilo nije
Sutra danak osvanuo bieli
Našem brki dvori neveseli
Povrh njizih ko da plače tuga
Svoga brku ranjenoga druga
Rieč po rieč se množila po gradu
I tajne se najtanje doznadu
Doznalo se da je ljuta bola
Našeg brku smrvila na pola,
Pa kad čuli demokrati vrli
Eto svaki svomu brki hrli.
Iz Prološca Jukane ćesaru,
Za njim meštre na tovaru,
Zatim medik baš sa Studenaca,

Čizmam bata, a sitno koraca,
I Stipiću i s njim Suveliću,
A iz Župe stari Luetiću
Iz Imotskog poznati vam Bale
I još Rudaš koga tuke fale,
I još s njima idje Zelembaću,
Suze taru, i tužano plaču.
Kad su došli u biele dvore,
Onda brki oni progovore:
O naš brko, što je bolan bilo,
Što li se je tebi dogodilo?
Kakva te je sreća ukobila,
Je li rana tebi prebolila?
Tužni ti smo, žalostna nam majka,
Jer zaboli tebe nam babajka,
A s tobom smo mislili dobiti,
Našeg milu tako proslaviti!
A onda im odvratio brko:
Djeco draga, vami budi fala,
Al žao mi je što stvar se doznala,
Ja sam dievac i čist sam u svemu,
Al ne bio u onom trenu,
Prevarih se ujedme me guja,
Stog na čelu sad mi ova pruja;
Al sreća je, svu je klobuk krije,
Pa bi reko ništa bilo nije!
Samo plašim ja se od komara,
Malašan je, al je lija stara,
Pa se bojim da on o tom zukne
I da stvar ta nikad ne zamukne!
Zelembać se onda vas naježi,
Jerbo i on na komara reži,
A komar je svu tu četu gleda
Pa ko vrag mu smiriti se neda,
On poleti tamo kroz krajinu,
Svietu pjeva o ovom činu,
A brko se u palači ljuti,
Ne bi htio o tom ništa čuti!

Komar s Biokove.

Narod bez škola jest
narod bez budućnosti.

**Pomozimo hrv. ⚔ ⚔
⚔ istarsku sirotinju!**

SAPUN DRUŽBE

sv. ĆIRILA i METODA

jest najbolji i najjeftiniji. Kupujmo samo taj sapun, a time pomažemo bez naše štete siromašnu školsku djecu u Istri. Odbacimo tudji sapun. Za naručbe ciene i ostalo valja se obratiti

tvrdki

**Ivan Lentić,
Milna (Dalm.).**

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK - Ulica sv. Jakova.

HRVATI! PRAVAŠI!

ŠIRITE I KUPUJTE

Primorski Glas,